

H-165-3

1787/2-сп
1787/2-сп.
Микола Мадгнівіда

ЗДРАВСТВУЙ, ХАРКІВ!

Українське Державне Видавництво

З М І С Т

	Стор.
Здрастуй, Харків!	3
Харків кличе	4
Листи до дружини	5
Кобза	7
На Малаховім кургані	9
Балтійська слава	10
Яблука	11
Летять журавлі	14
В землянці	
Часто святяся мені Карпати	
Вірю!	

V.N. Karazin Kharkiv National University

00669270

1787/2-8p.

5

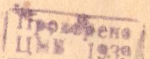
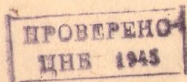
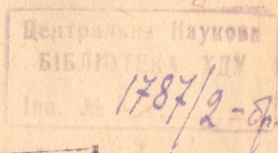
8cy

МИКОЛА НАГНИБИДА

*165-3.

ЗДРАВСТВУЙ, ХАРКІВ!

УКРАЇНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО
Харків — 1943

50

Редактор *А. Малишко*
Н. Нагныбида — Здравствуй, Харьков!
(На українському мові)

БФ 0502. Харків, Друкарня ім. Фрунзе, тир. 10.000

ЗДРАСТВУЙ, ХАРКІВ!

Здрастуй Харків — красене мій,
Місто юності України.
Ще лунає поблизу бій,
Ще жаріють, мов рани, руїни,

Та змужнілі на полі війни,
З сталінградським запалом у серці,
Через площі проходять сини,
Що тебе відстояли у герці.

Харків, Харків! — Радіє земля,
На устах мільонів це слово,
Над тобою вже зорі Кремля
Розгораються знов малиново.

Харків, Харків — весняний спів,
Віща ластівка перемоги.
Хай від тебе кров'ю катів
Аж до Сяна чорніють дороги.

ХАРКІВ КЛИЧЕ

Встає з попелища розтерзаний катом
І кличе до помсти:— Вперед до Дніпра!
І зорям побідним, що сяють над братом,
Уже посміхнулась Полтава-сестра.

Я бачу: в димах оживають руїни,
Каміння шепоче:— Вперед на катів!
Чужинців кривавих женить з України,
Рятуйте з неволі сестер і братів!

О, Харківських славних дивізій солдати!
Могутні, безстрашні, як витязі, ви.
Ви будете в Києві. З вами Карпати
Почують салюти з грімкої Москви.

ЛИСТИ ДО ДРУЖИНИ

I

Я знов у тих краях, де народилась ти.
Благословенний край в душі моїй навіки.
Чужинцем зрубані, лежать навкруг сади,
Не сріблом — кров'ю сповнилися ріки.

Шукав я дім, де з материних рук
Зійшла і вперше ти на землю стала.
Кружляв над згарищем у чистім небі крук,
Немов над спогадом святим моїм потала.

Я далі йшов: у гай, де вперше тебе стрів,
Де сильні юністю ми вдвох стрічали ранки...
Поміж сухих, безлистих яворів
Розстріляні лежали партизанки.

Я зняв кашкет... Печаль моя і гнів,
І спогад мій в єдине — в помсту злиті.
За все, за все, що вистраждав, любив,
Встократ заплатите, кати несамовиті!

І все навкруг озвалося:— Встократ!
Моєму серцеві земля твоя сказала:
— Звитяжцем, месником іди вперед, солдат,
За ту любов, що я подарувала.

II

Я не забув, нічого не забув...
Все до билини серцем пам'ятаю...
Бистринь Дніпра, Херсонщину безкраю,
Де я щасливий і веселий був.

Я не забув: чумацьких тих могил,
Що давниною голубіють в полі.
І досі чую тихий сум тополі,
І на лимані розграї вітрил.

Я не забув, як у човні мій дід
Оповідав легенди Запоріжжя,
Як в присмерку солодко пахло збіжжя
І за веслом займавсь рожевий слід.

Я не забув, як в хаті за Дніпром
Печальна матір в путь благословила;
Як вишня низько віти нахилила
І в серце ластівка ударила крилом.

І відтоді іде зо мною спомин,
В боях, походах віру окриля.
В душі вмістилася уся моя земля,
А я увесь — її відгомін.

КОБЗА

*До 30 роковин з дня смерті
М. Коцюбинського*

Я чую серцем повінь на Десні,
Чернігів чорний димле туманами,
Ліси безлисті, наче уві сні,
Плач журавлів над мертвими ланами.

Я бачу серцем — Болдина гора *
Шоломом велетня знялася над водою,
І на шпилі скажений вітер гра,
Бренить гримучою струною.

Там, на горі, поховано співця,
Що від Тараса добру кобзу має.
Гримить гора, співає без кінця,
На сполох б'є і земляків скликає.

---

* Болдина гора в Чернігові, де поховано М. Коцюбинського. (Автор).

А вітер вільний полем повіва
І гнівний спів несе до верховини, —
Дарує міць душа співця жива
Дочкам, синам моєї України.

Я бачу серцем — месник у лісах
Вбива чужинця, напува Десною.
То ж Марко Гуща, Гуща у боях
За рідний край підносить чесну зброю.

Я чую серцем кобзу золоту:
Чужинцю смерть, а нам цвісти і жити!
Стоклятий німець рие гору ту,
Безсилий в злобі кобзу задушити.

А кобза гра, а кобза гра
На смерть чужинцеві, якому не здолати
Той край, де Болдина гора,
Тарасів Канів і Франка Карпати.

НА МАЛАХОВІМ КУРГАНІ

Далеко в тумані Малахів курган...
Злітають орли до вершини.
В могилі героїв там спить капітан,
Безстрашний моряк з України.

Він свій Севастополь як лев боронив,
Мов лев умирав на кургані...
І кажуть матроси: до їх бліндажів
Корнілов прийшов на світанні.

І бронзову руку герою подав,
І став перед ним на коліна...
І чули матроси — Корнілов сказав:
— Гордись моряками, Україна!

БАЛТІЙСЬКА СЛАВА

Коли повз пам'ятник загиблим морякам
Ескадра пропливає в море,
Мені вчувається, що пам'ятник говорить:

— Ми з вами йдемо! І вахту дайте нам —
Своїм батькам: мінерам, кочегарам,
Що знають ціну бурям і вітрам,
Балтійським штормовим ударам.

— Ми з вами йдемо! Як маяків вогні,
Нам думи Леніна накреслили дороги.
В ім'я грядущого ми кров свою в ті дні
Влили по вінця в чашу перемоги.

— Ми з вами йдемо! Свободи тільки мить
Вдалося нам в житті пізнати,
Почуть, як вимпел волею шумить,
Як корабель стає в бою крилатим.

— Ми з вами йдемо! В рядах своїх синів
нас, буревісників, ніхто в бою не зборе ...
... І слава в Жовтні павших моряків
З ескадрою виходить в море ...

ЯБЛУКА

На щоглах під зорями
Сяли вогні,
І дудка програла „збор“.
До штурмана нашого
В гості сестра
Приїхала на лінкор.

Ми стріли дівчину
Так, як слід
Зустрінути морякам.
Як лебідь, по палубі
Йшла вона
І посміхалась нам.

Квітучий кошик
Несла в руках
І оглядала нас.
І, мабуть,
Тисячі моряків
Сподобались їй ураз.

Моряцький килим —
Шорсткий брезент
Ми понесли на ют.
І баяністи на поклик наш
Виходили із кают.

Сім'єю єдиною
Сіли в круг.
А з кошиком в центрі —
Гість.
Що ж бо грузинка розкаже нам,
Яку подарує вість?

А за кормою здіймалась вода,
Котився зелений грім.
І братові гостя розповіла
Про матір і рідний дім.

Ми чули:
— Багатство несе урожай...
І щастю всміхався брат.
І кожен згадав Україну свою,
Вишневі сади коло хат.

Ми чули:
— Тебе наречена чека.
І усміхався брат.
І кожен згадав українку свою,
Як може згадять солдат.

Звелася дівчина, кошик взяла.
— Це подарунок вам.
Рожеві яблука витяга
І роздає морякам.

Ой, яблука славні в грузинських садах!
І дівчину я обняв.
Ревнивий хлопчисько — наш баяніст
„Яблучко“ враз заграв.

Пішли ми у танок. З нами вона —
Немов у польоті птах.
І кожен „яблучко“ танцював
Із яблуком у руках.

Ой, жаль нам було розлучатися, жаль!
По трапу зійшла униз.
Махнула хустиною ...
І катерок
На берег її повіз.

ЛЕТЯТЬ ЖУРАВЛІ...

Розтанув сніг...

Навколо бліндажів
Розквітли проліски, неначе в тім краю,
У задніпрянському, де народивсь, де жив,
де дім і хліб і долю мав свою.

Розтанув сніг...

Над фронтом журавлі
Летять у млі із сторони моєї,
Мов у Дніпро—потоки по землі...
Нагріті сонцем дихають траншеї.

— Оце б у нас... У полі орачі...
Дівчата, гей, співали б у долині...
Кру-кру, кру-кру! Над шанцями ключі
Пливуть мандрівні журавлині.

Кру-кру, кру-кру!— чужинці на Дніпрі!
Кру-кру, кру-кру!— твій край в журбі і горі;
Кру-кру, кру-кру!— затьмарились вгорі,
В димах пожеж, одвічно ясні зорі.

Кру-кру! Дзвенить ключ журавлів
І слід по них у небі тане.
І вітер зза Дінця, з неораних ланів,
Полоще знамено над шанцями багряне.

І біля нього вже стоїть сурмач...
Не терпить серце — грай же, мідь гримуча!
Хай стихне в битві стогін, плач,
Розвіється над нашим краєм туча.

Заграй, сурмач, заграй мерщій.
Згорить і камінь в нашім гніві.
І вмерти легше, ринувши у бій,
На задніпрянській вистражданій ниві.

Гримуча мідь, гукай, гукай туди,
Де спалена та рідна хата,
Де німця клятого кривавії сліди
Ще не змила праведна відплата.

В ЗЕМЛЯНЦІ

Полку на штурм рушати вранці.
Уже зорі неясний слід...
Гуртом зібравшись у землянці,
Бійці співають „Заповіт“.
Блищать штики в тісному колі,
Здрига в куточку каганець.
Примружив карі і поволі
Про ті лани широкополі
Виводить тенором боєць.
Мете пурга, віконцем стука,
Зоря в наметах ожива.
І в серце воїна - онука
Гримлять Тарасові слова.
Ще битва, штурм — і Україна,
Дніпра величного вода...
Ачей жива моя дитина,
Ачей зустрінеться дружина,
Чи мати гірко заріда?
Гармати б'ють. Горить віконце.
І завмира в землянці спів.
Благослови, Тарасе - сонце,
Священним гнівом земляків.

ЧАСТО СНЯТЬСЯ МЕНІ КАРПАТИ

Часто сняться мені Карпати...
В долах маки жаріють рясні,
І гуцулка в садку, біля хати,
Вишиває сорочку мені.

Білу, білу, як сніг на вершині,
На яку і орел не сідав,
І барвисту, як квіти в долині
Після зливи у килимі трав...

А ще сняться мені Карпати...
Довбуш месників з гір веде,
Не дає йому помста спати —
Не сховається ворог ніде.

А ще сняться мені Карпати...
Під вітрами смереки гудуть,
Із порослих могил солдати —
Росіяни, українці встають.

І, вдивляючись вниз, на долину,
Крізь колючі німецькі дроти,
Шепотять вони: сину, сину,
І за нас не забудь, відплати!

А ще сняться мені Карпати...
У Ворохті пісні, пісні.
І не знає від радості мати,
Що сказати назустріч мені.

ВІРЮ!

Умившись в гірському потоці,
Простягшись в пахучій долині,
Під голову гору поклавши,
Спочину в краю буковинським

І серце увійде у землю,
І руки сплетуться з корінням
Лісів, що стоять в передгір'ї
Безмовні, аж чорні вночі.

Почую, як бук виростає,
Оживлений кров'ю моєю,
Як десь під землею, в глибинах,
Помножиться серце стократ;

Як сили моєї напившись,
Мене зчарувавши красою,
Коханою, другом, сестрою
Стає мені ця сторона.